

การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้  
เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
Development of Professional Learning Community to Reinforce Active Learning  
Capacity of Teachers in Basic Education

ประคอง รัศมีแก้ว\*

Prakong Rassameekaew\*

ผู้อำนวยการ วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านหนองแวน  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3\*

Director, Senior Professional Level Baan Nong Nae school,  
Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3\*

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และครูผู้สอนโรงเรียนบ้านหนองแวน จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูลได้แก่ครูที่สมัครเข้าร่วมดำเนินการ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและทักษะการจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูลได้แก่ครูที่สมัครเข้าร่วมดำเนินการ จำนวน 30 คน โดยใช้แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis )

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้อง เหมาะสมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกัน วิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายร่วม ทีมงานร่วมแรงร่วมใจ หรือร่วมมือร่วมพลัง ร่วมเป็นผู้นำ การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการ กระบวนการ และการวัดและประเมินผล (2.1) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (2.2) ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3.1) ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพหลวงแฉ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ก่อนการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีค่าเฉลี่ย 10.73 หลังการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ย 18.17 (3.2) ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพหลวงแฉ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก และ (3.3) ผลการวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้เชิงรุก โดยครูผู้สอน โรงเรียนใน สหวิทยาเขตทัพหลวงแฉ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีเจตคติ อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครูผู้สอนโรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพหลวงแฉ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวม มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

**คำสำคัญ:** การพัฒนารูปแบบ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, การศึกษาขั้นพื้นฐาน

## Abstract

This research aims to develop the professional learning community to reinforce active learning capacity of teachers in basic education. The four main research methodologies are: 1) studying necessary background knowledge of the professional learning community by synthesizing documents and interviewing 3 experts; 2) creating and checking the quality of professional learning community in order to reinforce active learning capacity of teachers in basic education by 9 experts and teachers in Baan Nong Nae school; 3) studying the professional learning community by collecting data from 30 teachers who enrolled in the project by using

the test (multiple choices) to check if they could understand active learning capacity and using the form to evaluate their lesson plans, teaching methods, and attitudes which are analyzed by mean and standard deviation; and 4) evaluating teacher's satisfactory to professional learning community in order to reinforce active learning capacity of teachers in basic education by 30 teachers who enrolled in the project and the data were evaluated by using mean, standard deviation, and content analysis.

The research results are found as follows:

1. The results of the study on necessary background knowledge of professional community from analyzing and synthesizing the data such as vision, goal, leadership, togetherness, and attitude in order to develop professional community effectively are congruent and appropriate.

2. With regard to the results of creating and checking the quality of professional community which are methodologies and evaluations, the evaluation of suitability from the experts showed that the overall mean of professional community using active learning capacity was in high level. Likewise, the evaluation of guide book from the experts showed that the overall mean of professional community using active learning capacity was in high level.

3. The study of professional community to reinforce active learning capacity of teachers in basic education showed that 1) the average mean of teachers' knowledge of Thapluang Jae Ngam campus in primary educational service area office 3 before attending seminar was 10.73 whereas 18.17 was gained after attending the seminar; 2) the overall mean of professional community using active learning capacity of Thapluang Jae Ngam campus in primary educational service area office 3 was in high level; and 3) the evaluation of attitude in active learning capacity of Thapluang Jae Ngam campus in primary educational service area office 3 was in high level as well.

4. Lastly, the teachers' evaluation of professional community to reinforce active learning capacity of teachers in basic education from the teachers in Thapluang Jae Ngam campus in primary educational service area office 3 was also in high level.

**Keyword:** Development of Professional, Learning Community to Reinforce, Active Learning Capacity, Basic Education

## บทนำ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ และการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้และสร้างความกระตือรือร้นด้านการรู้คิดมากกว่าวิธีการสอนโดยการท่องจำเพียงอย่างเดียว การเรียนการ

สอนเชิงรุกจึงมีบทบาทช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น ผู้เรียนจะเกิดความพึงพอใจในรูปแบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมการเรียนการสอนได้ลงมือกระทำ (active learning) มากกว่าการที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้เพียงอย่างเดียว (passive learning) (Sweeller, 2006: 112) ผู้เรียนสามารถร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ผู้สอนกำหนด อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในโมโนทัศน์ที่สอนได้ถูกต้องและลึกซึ้งเกิดความคงทนถาวรผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ได้เป็นอย่างดีเกิดความสนุกสนานจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในการเรียนการสอนและสามารถบูรณาการความรู้ที่ได้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผลสืบเนื่องมาจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเรียนการสอนเชิงรุกสามารถสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีการสร้างกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีกิจกรรมสอดแทรกให้ผู้เรียนทำไปพร้อม ๆ กับการฟังบรรยาย มีกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมออนไลน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงจัดได้ว่าการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง เนาวนิตย์ สงคราม (2555: 27) ดังนั้นการเรียนรู้เชิงรุกถือเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ซึ่งต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบ และมีความสุขทุกการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์สินลารัตน์ (2558: 16) ที่กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหรือเน้นคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะใช้กิจกรรมอะไรให้ผู้เรียนคิด ในการจัดการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนและเตรียมการใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยจัดให้ผู้เรียนคิดบ่อย ๆ ส่วน สินธวา คามดิษฐ์ (2559: 60-68) ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า สิ่งที่ครูผู้สอนสามารถควรดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด ครูควร แสวงหารูปแบบ และวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาจศึกษาจากคู่มือผลงานวิจัยหรือจากการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนคนอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์รวมถึงแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการสอนคิดที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งปัจจุบันนี้เข้าถึงได้ง่ายโดยการใช้สื่อออนไลน์ นอกจากนี้ พินสุตา สิริธรงค์ (2559 : 17) ได้นำเสนอผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า จากรายงานการ วิจัยของบริษัทที่ปรึกษา Me Kinsey เรื่อง What Works in Education ให้กับองค์การเพื่อการค้า และการพัฒนา (OECD) โดยสรุปว่า ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้แก่ เด็กเก่งมีความสามารถสูงเกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครูทั้งสิ้น ได้แก่ 1) คุณภาพครูสูง 2) ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 3) มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีที่สุดแก่เด็กอย่างเท่าเทียมกัน ทุกมิติชีวิตเพื่อเด็ก ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพผู้เรียน

ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และจริงจัง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยมีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การที่ครูมีความรู้ทักษะที่เหมาะสมรวมถึงการเตรียมครูใหม่ให้มีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 6) แนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพ คือ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้ นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะ

เป็นการรวมตัว ร่วมใจ รวมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน ดำเนินการแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารเป็นผู้ดูแลให้การสนับสนุนเพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ หรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน โดยมีเป้าหมายหลักคือ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ชูชาติ พวงสมจิตร. 2560: 1) การพัฒนาการปฏิบัติงานของครูสู่การเป็นครูมืออาชีพได้นำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีผลลัพธ์เป็นที่ประจักษ์แล้วว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Vescio, Ross & Adam, 2008) ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังระบุในนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ที่กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในพื้นที่ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน และระหว่างโรงเรียน หรือองค์กรอื่นๆ ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) กรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) และนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนของประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติประเทศทำให้กระแสนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเริ่มได้รับการกล่าวถึงในกลุ่มของนักวิชาการ และนักการศึกษาไทย มีการศึกษาวิจัยกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทั้งนี้การเปลี่ยนผ่านโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้ออำนวยต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการร่วมมือรวมพลังในการพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และวิชาชีพนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในมิติการศึกษาไทยและต่างประเทศ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะพบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียนนั้นเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งนี้การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีจึงต้องการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในโรงเรียนจะช่วยสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ กระตุ้นให้เกิดการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้นโดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูทั้งโรงเรียน (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล และปิยพงษ์ สุ่มตติกุล. 2557: 394)

การจัดการศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาหรือคนไทยยุคใหม่นั้น จะต้องมีการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแล้วสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ที่เรียกว่า Professional Learning Community (PLC) (บุญชม ศรีสะอาด. 2559: 140) สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง Professional Learning Community ของ สโตลล์ (Stoll. 2010: 8) ที่กล่าวว่า มีการให้การยอมรับและพูดถึงในวงกว้างเกี่ยวกับ Professional Learning Community: PLC ในหลายประเทศว่าทำให้เกิดการรวมตัว การช่วยเหลือ การร่วมมือซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีการสะท้อนกระบวนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ฮอร์ด (Hord. 2009: 40-42) กล่าวว่า เป้าหมายหลักของ

สถานศึกษา คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยคุณภาพการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบมืออาชีพ บริบทที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบมืออาชีพ คือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียนและการเรียนรู้จากเพื่อนๆ ประกอบกับ ปองทิพย์ เทพอารีย์ และ มารุต พัฒนา (2557: 284) ได้พัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาทำให้สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นและผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษา สู่ความสำเร็จ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ

จากหลักการและแนวคิดในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ประกอบกับปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบและพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ( ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560 ) รวมทั้งเป็นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลตามศักยภาพตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อการศึกษามิติการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

### วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และครูผู้สอน โรงเรียนบ้านหนองแห่น จำนวน 9 คน เพื่อการตรวจสอบรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนโรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพหลวงแฉ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 30 คน เพื่อทดลองใช้

รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) แบบประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5) แบบประเมินเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและ 6) แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวคิดการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4. สรุปรวบรวมข้อเสนอแนะและนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแล้วมาพิจารณาแก้ไข

5. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ปรับปรุงไปทดลองใช้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาทดสอบหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient)

6. นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผ่านการทดลองใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

## ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้อง เหมาะสมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ การเรียนรู้ร่วมกัน วิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายร่วม ทีมงานร่วมแรงร่วมใจ หรือร่วมมือร่วมพลัง ร่วมเป็นผู้นำ การเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้แก่ ด้านความรู้ ด้านความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และด้านเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ เนื้อหาการ กระบวนการ และการวัดและประเมินผล

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ก่อนการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีค่าเฉลี่ย 10.73 หลังการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ย 18.17

3.2 ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก

3.3 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้เชิงรุก โดยครูผู้สอน โรงเรียนใน สหวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีเจตคติ อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพ

หลวงแจ่งจาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

## อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ค้นพบจากการสรุปผลนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น ดังนี้

### 1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการ กระบวนการ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ์ (2562) รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครู ตามแนวทางของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลของครูฯ พบว่า รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการบริหาร กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครู และการประเมินผลและตัวชี้วัดความสำเร็จ

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ มงคลเมฆ (2561) การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าค่าของเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ เหลื่อน้อย (2561) รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล สรุปได้ว่า การยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมนั้น รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสม และผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิยา ฤกษ์รัตน์ ณ นคร (2559) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้คู่มือรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน พบว่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญ

ลักษณะ เวชกามา (2560) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561) ศึกษาแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก

## 2. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทพหลวงแจงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ก่อนการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีค่าเฉลี่ย 10.73 หลังการอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ย 18.17 สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน วงศ์สวัสดิ์ (2560) ศึกษากระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ และความพึงพอใจในการเรียนรู้รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ห้องเรียนภูมิภาค วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามตามสมมติฐานของการวิจัย โดยแบบทดสอบทั้ง 4 ชุด มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกชุด

2.2 ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยครูผู้สอนโรงเรียนในสหวิทยาเขตทพหลวงแจงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ที่พัฒนาขึ้น เรียกว่า POARE ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ อาจารย์เตรียมความพร้อม (P) นักศึกษาทราบทิศทางทางการเรียน (O) นักศึกษาเรียนรู้ปฏิบัติจริง (A) อาจารย์ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (R) และการประเมินผลการเรียนรู้รอบด้าน (E) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน วงศ์สวัสดิ์ (2560) ศึกษากระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ และความพึงพอใจในการเรียนรู้รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ห้องเรียนภูมิภาค วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) รายวิชาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ห้องเรียนภูมิภาค วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความสนใจใฝ่รู้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการตรงเวลา ตามลำดับ

2.3 ผลการวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้เชิงรุก โดยครูผู้สอนโรงเรียนใน สหวิทยาเขตทพหลวงแจงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีเจตคติ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนนทลี พรธาดาวิทย์ (2558) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการ

เรียนรู้สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ยในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในภาพรวมอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของแสงเดือน วงศ์ขวลิต (2560) ศึกษากระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ และความพึงพอใจในการเรียนรู้รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ห้องเรียนภูมิภาค วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หลังใช้รูปแบบการเรียนแบบใฝ่รู้มีผลการประเมินในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

### 3. ผลการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินความพึงพอใจครูที่มีต่อรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทัพหลวงแฉ่งงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของแสงเดือน วงศ์ขวลิต (2560) ที่นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ระดับมากที่สุด โดยนักศึกษสามารถนำความรู้ไปสู่ภาคปฏิบัติได้ และมีการแจ้งวัตถุประสงค์การสอนอย่างชัดเจน ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความพึงพอใจการวัดและประเมินผลที่มีความน่าสนใจและสนุก เข้าใจ มีการประเมินผลตามสภาพจริง และมีการแจ้งเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ด้านคุณลักษณะอาจารย์มีกระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ มีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สนุกสนาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งแก้ว ภูทองเงิน (2561) ศึกษา รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในระดับมาก นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว โรงเรียน และสังคมก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ (PLAN) ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการสอนและสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน (DO) ขั้นที่ 3 สะท้อนคิดผลการปฏิบัติงาน (SEE) ที่สามารถเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับขั้นพื้นฐาน และผู้ที่จะนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาที่จะนำไปใช้

2. ผลการนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ พบว่า การกำกับติดตาม ดูแลเพื่อให้การดำเนิน รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เกิดประสิทธิภาพมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้รูปแบบ

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ที่สำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เช่น ด้านการออกแบบกิจกรรม เป็นต้น

2. ควรนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อื่น ๆ มาใช้บูรณาการ เพื่อเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ใช้มีความหลากหลายขึ้น

3. ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่เข้าร่วมการอบรมพัฒนาตามรูปแบบว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน และประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

#### บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กิ่งแก้ว ภูทองเงิน. (2561). “รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับประถมศึกษา”. ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา หลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา.” วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 10 (1): 34-41.
- ชูชาติ มงคลเมฆ. (2561). “การพัฒนาแบบการพัฒนาสมรรถนะครูแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3”. ปริญญาคูศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธัญญลักษณ์ เวชกามา. (2560). “การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยาล อําเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2558). “การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้”. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.
- นัฏฐารัตน์ ณ นคร. (2559). “รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน”. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). “ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกและแนวคิดการเรียนรู้การ  
สอนบนเว็บแบบผสมผสาน เพื่อการออกแบบการศึกษานอกสถานที่เสมือนและส่งเสริมความคิด  
สร้างสรรค์ของนักศึกษาครุศาสตร์ ศึกษาสาตรระดับปริญญาบัณฑิต”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร  
มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2559). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). “การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา”.  
วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 6 (2): 284-296.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2559). การยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ  
“อภิวัดการเรียนรู้ สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย” จัดโดย สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่ง การเรียนรู้และ  
คุณภาพเยาวชน (สสค.) ณ อิมแพค เมืองทองธานี เมื่อวันที่ 6-8 พฤษภาคม 2559.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2558). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุ  
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล, และปิยพงษ์ สมตติกุล. (2557). “กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการ  
เรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา. กรุงเทพมหานคร”. วารสาร OJED.  
9 (3): 392-406.
- สรปรัชญ์ ไวกสิกรณ์. (2562). “รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ  
ครู ตามแนวทางของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในโรงเรียน มัธยมศึกษา”.  
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ.
- สินธวา คามดิษฐ์. (2559). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2560). “ศึกษากการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัย  
เทคโนโลยีภาคใต้”. ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์.  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แสงเดือน วงศ์ขวลิต. (2560). “กระบวนการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้  
ผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนรู้รายวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ห้องเรียนภูมิภาค  
วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์”. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ สถาบันบัณฑิตพัฒน  
ศิลป์.
- อำนาจ เหลื่อนน้อย. (2561). “รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน  
มาตรฐานสากล”. ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
นครสวรรค์.
- Hord, S.M. (2009). Professional Learning Communities : Communities of Inquiry and  
Improvement. Austin : Southwest Educational Development Laboratory.
- Stoll, L. (2010). “Professional learning communities: A review of the literature”. Journal of  
Education Change, 7, 221-258.
- Sweller, J. (2006). The worked example effect and human cognition: Learning and Instruction.  
New Jersey: Educational Technologies.

Vescio, Ross & Adam. (2008). "A Review of Research on the Impact of Professional Learning Communities on Teaching Practice and Student Learning". *Teaching and Teacher Education: An International Journal of Research and Studies*. 24 (1): 80-91.